

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Leto XXVIII.

V Celovcu, 25. kimavca 1909.

Štev. 42.

Vabilo.

„Ratol.-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“

priredi

v nedeljo, dne 26. t. m. popoldne ob 3. uri

shod

v Štebnu pri Beljaku

v gostilni g. Müllerja pd. Urbana.

Spored:

Politični in narodni položaj. Govorita gospoda poslanec Grafenauer in dr. Brejč.

Slovensko šolsko društvo v Celovcu in družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

(Dalje.)

Ne še le v zadnjem letu — že več let sem smo se na Koroškem zavedali, da naše šolsko vprašanje mora vzeti v roke posebno šolsko društvo, ki naj z vsemi močmi in sredstvi naše zavsem zavoženo in krivično urejeno šolstvo spravi v soglasje z načeli pedagogike in z osnovnimi zakoni naše države. Večkrat že so bila tozadевна posvetovanja, ki pa niso dozorela do končnega uspeha, dokler šolsko vprašanje v Št. Jakobu in istega vidni rezultat: „Narodna in gospodinjstva šola v Št. Jakobu“ nista izsilila odločitve.

Ker je potemtakem šolska zadeva v Št. Jakobu v Rožu v najtesnejši zvezi s „Slov. šolskim društvom“ in je skoraj nemogoče prav umeti postanek in namen tega društva, ako nismo na

jasnem v prvi, nam bodi dovoljen v sledečem na kratko opisati razvoj tega vprašanja.

Čitateljem, ki so nekoliko le zasledovali narodno probujenje in življenje koroških Slovencev, ne more biti nepoznan trinajstletni boj vrlih Šentjakobčanov za slovenski učni jezik na njihovi ljudski šoli, kateri boj se je zmagovito končal z odlokom c. kr. ministrstva za uk in bogočastje z dne 15./1. 1892, št. 2363, tako, da je do tedaj utrakvistična ljudska šola v Št. Jakobu v Rožu dobila slovenski učni jezik, nemščina pa je na tej šoli postala učni predmet.

Vse je bilo s tako urejeno ljudsko šolo popolnoma zadovoljno, ne le slovensko ljudstvo, ampak tudi one šolske oblasti, ki so imele priložnost se osebno prepričati o njenih vrlih uspehih — le premagana nemškutarija, bolj tuja, kakor domača, je na tihem kuhala obnemoglo jezo kakor kača, ki se na pol pobita potuhne ter čaka in zbira svoje moči za nov napad.

Ta svoj napad na slovenski učni jezik ljudske šole v Št. Jakobu so naši nasprotniki izvršili leta 1900/1. s pomočjo nekega učitelja, ki je sestavil štiri prošnje (s 109 podpisi) c. kr. deželnemu šolskemu svetu, naj isti na ljudski šoli v Št. Jakobu odvzame slovenski učni jezik ter imenovano šolo ali izpremeni v utrakvistično, ali pa jo razdeli v slovensko in utrakvistično šolo.

Podrobni boj za slovensko šolo, ki ga je povzročil ta naskok naših nasprotnikov, ne spada v okvir tega spisa; mogoče ga opišemo ob kaki drugi priložnosti. Tukaj samo pribijemo, da je v kljub vsem protestom št. jakobske občine in krajnega šolskega sveta c. kr. deželni šolski svet z odlokom dne 17./6. 1903, št. 1275, razdelil do takrat petrazredno slovensko šolo v takoiimeno v utrakvistično in slovensko šolo. Občina in krajni šolski svet sta se proti razdelitvi šole pritožila na c. kr. ministrstvo, a to je pritožbo zavrnilo ter potrdilo razdelitev šole (z odlokom dne 9./11. 1903, št. 27.765). Sedaj sta se občina in krajni šolski svet po g. dr. Brejču pritožila na upravno sodišče na Dunaju, katero je črez štiri leta pritožbi ugodilo ter z rzsodbo dne 6./12. 1907 razveljavilo po c. kr. deželnem šolskem svetu ukazano razdelitev št. jakobske petrazrednice. Žal

je ta rzsodba upravnega sodišča še do danes samo na papirju, vsled česar imamo v Št. Jakobu sedaj štirirazredno utrakvistično ljudsko šolo in trirazrednico s slovenskim učnim jezikom, ne pa, kakor je dne 23./1. 1909 lagal „Slovenski Narod“ in so ž njim vred lagali ostali liberalni pionirji na braniku slovenske meje: „In tako imamo danes v Št. Jakobu dve slovenski ljudski šoli!“

Že ob prvem naskoku na našo slovensko petrazrednico leta 1900. smo se zavedali preteče nevarnosti in smo takoj že tedaj mislili na samopomoč; misel: Oskrbimo si svojo lastno „Narodno šolo“, je bil naš bojni klic že v prvi bitki.

Prav! Pa kdo bode „Narodno šolo“ zidal in kdo vzdrževal? Sezidali si jo bodeimo sami, smo rekli — seveda s pomočjo radodarnih rodoljubov, vzdrževala pa nam jo bode družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani!

Smo li prav kalkulirali? — Prav menda že, toda glede vzdrževanja šole smo računali brez finančnega ministra! Kako to?

Da uresničimo misel naše „Narodne šole“, je naša prva pot bila seveda k družbi sv. Cirila in Metoda, ki je našo misel z veseljem pozdravila ter v svojem pismu z dne 5./11. 1904, št. 6122, izjavila: „da je po svojem sklepu z dne 3./11. 1904 v principu za ustanovitev družbine šole pri Sv. Jakobu v Rožu ... pogoji bi bili: da koroški rodoljubi požive podružnice na Koroškem in da se v slučaju otvoritve te šole prepusti popolnoma opravljeno poslopje z vsemi pritliklinami družbi brez bremen.“

„Ako bi se ti načelni pogoji izpolnili, zagotavlja podpisano vodstvo, da bode v svrhu ustanovitve omenjene šole vse potrebno radovoljno storilo, posebno pa še to, da utegne (!) prevzeti vse stroške za učne moči, ki naj bi bile tudi po njegovih nazorih šolske sestre.“

Komur je mogoče se zamisliti v naš takrat res obupen položaj, ko smo edino svojo rešitev zrlí v bodoči „Narodni šoli“, tistemu ne bode težko umeti našo radost nad naklonjenostjo družbe sv. Cirila in Metoda, in tistemu se ne bode zdelo čudno, da smo v tem svojem veselju v navedenem dopisu družbe popolnoma prezrlí usodepolno be-

Podlistek.

Iz popotne torbe.

(Spisal J. Trunk.)

(Dalje.)

V New-Yorku.

Nekaj časa vozimo še na odprtem morju. Tu pa tam sreča nas kaka ladja ali se prikaže kaka velikanska jadralnica s petimi ali celo šestimi jambori, kakoršnih še nisem videl nikjer. Ker je ameriškansko obrežje precej nizko, se suho vidi še le, kadar je ladja čisto blizu obali.

Po kratkem mraku nastane temna noč. Parkrat grem gledat na krov, a ne vidim ničesar. Mirno drči ladja naprej. Nakrat se začne svetlikati na več krajih. Prišli smo v obzorje velikanskih električnih metalcev (reflektorjev), ki so postavljeni na obrežju, da kažejo mornarjem pot. Ne traja dolgo, in na obeh straneh zasvetlikajo cele vrste luči. Vozimo se skoz „narrow-sotesko“, ki vodi v luko newyorško. Mesta se lahko razločujejo, ker plapola nad njimi celo morje svetlobe. Tako lepega nočnega prizora še nisem videl nikjer.

Okoli polnoči se ustavimo. Sidra zahrščita na dno morja, osemnajstdnevna vožnja je končana. Stojimo pred vratmi Amerike.

Dne 4. majnika je že na vse zgodaj vse po konci. Vsi popotniki so praznično oblečeni, kakor bi veljalo kakemu ženitovanju.

Stopim na krov. Mrzla sapa mi zabrusi v obraz, a ob enem mi zasije jasno, vedro nebo in toplo solnce.

Radoveden se ozrem na breg. Na levi so nizki zeleni hribi; drevje je še golo. Med nasadi je videti polno ličnih hiš, zidanih v onem prikupljivem slogu, kateri ugaja očem že na prvi pogled. Na desni je več tovarn z velikanskimi napisi. Iz nekaterih dimnikov se vali dim, drugi so „zaštapani“, kakor mi omeni Slovenec - Amerikanec poleg mene, znamenje, da se še ne dela v vseh tovarnah, torej kriza še ni končana. Grem na sprednji del ladje. Začuden obstojim. V svitu jutranjega solnca se dviga iz morja mesto New-York, glava Amerike in morda kmalu glava celega sveta. Sprva morje brooklynskih hiš; iz tega morja se dviga visoko v nebo lok velikanskega mostu, ki veže Brooklyn z New-Yorkom. Onkraj mosta zopet ne morje, ampak gore hiš orjakov, kakoršne ima le Amerika. Čudovit pogled, ki ni mu para na svetu! A čudesov še ni konec. Črez jambore neštevilnih ladij zapazi oko v daljavi gorostasno podobo ženske, ki drži v vzdignjeni desnici bakljo: to je „kip prostosti“ — „statue of Liberty“ — največji kip na svetu.

Kar je zrló oko edino to jutro, že to bi mi bilo zadostno poplačalo težavno pot. Prvi pogled me je prepričal: Amerika je res nov svet.

Na ladjo je prišla zdravstvena komisija, ki je našla vse v redu, in „Martha“ je sméla na določén kraj v Brooklyn, kjer ima družba „Avstro-Amerikana“ svoj kraj. V pristanu se je pričelo živahno gibanje. Ladje neprestano prihajajo in odhajajo, nekatere so ogromni velikani, druge

majhne kakor iz zlata in srebra, podobne labudom. Mnogim kraljuje na višini ponosni ameriškanski orel. Dolgo traja, predno se „Martha“ ustavi pri velikanskem, skednju podobnem poslopju. Na suho pa ne sme nikdo.

Za izseljence, in tem prištevajo vse popotnike, veljajo namreč silno stroge postave. Dolgo je trajalo, predno je nas preiskal zdravnik. Tudi iz drugega razreda jih je nekaj zavrnilo — kaj je bilo ž njimi, nisem izvedel. Popotniki tretjega razreda se prepeljejo na poseben otok. Od 2500 do 3000 izseljencev se jih navadno mora vrniti dve do tri sto! Koliko imajo uradniki opraviti, je razvidno iz dejstva, da je prišlo od novega leta sem poprečno vsak dan okoli 5000 izseljencev! Mnogim se vrata zaprejo tik pred nosom, da nikoli ne stopi na tla proste Amerike.

Čakamo še nekoliko. Na ladjo prislonijo končno velikansko lestvico, po kateri zdrcimo na gumno velikega skednja. A nismo še prosti. Treba je še, da se preišče naša prtljaga. Ameriškanski „cestninarji“ so silno natančni. Celó umazano perilo jih zanima, vse pretaknejo, vse odprejo. Menda so slutili kake bombe, ker smo imeli na ladji precej Lahov, katerih Amerikanec najmanj mara. In po pravici, ker večje sodrge ni na svetu od rjavih polentarjev.

Tudi moji trije zaboji so debelega obritega gospoda zelo zanimale; končno izreče odrešilno besedo „all right“, in šele sedaj smem tudi jaz dihati prosti ameriškanski zrak! Takih sitnosti nisem imel na nobenem potovanju.

S par Slovenci se pobotamo, da vzamemo izvoščka, ki naj nas zapelje v New-York, ker

sedo: „utegne prevzeti“ — ter smo to zvito-repko opazili šele leto pozneje, po glavni skupščini družbe sv. Cirila in Metoda v Št. Juriju ob južni železnici.

Z najtrdnjšim prepričanjem, da družba sv. Cirila in Metoda gotovo prevzame oskrbovanje naše „Narodne in gospodinske šole“, smo šli takoj na delo s tem, da smo za „Narodno in gospodinsko šolo družbe sv. Cirila in Metoda v Št. Jakobu v Rožu“ začeli zbirati darove. Rodoljubi so bili jako požrtvovalni: že tekom prvega leta so v gotovini zložili blizu 15.000 kron ter ob enem obljubili še vplačati okoli 9000 kron, ko se bode začelo z zgradbo šole. Dalje smo obljubili osnutek načrtov bodoče šole ter nakupili stavbeni prostor.

Pa kaj se je zgodilo? Ona družba sv. Cirila in Metoda, ki je nedavno še zagotavljala, „da bode v svrhu ustanovitve vse potrebne radovoljno storila“, je povzročila prve težkoče že ob nakupu stavbenega prostora!

Naneslo je tako, da smo stavbeni prostor morali kupiti nanagloma, seveda na ime družbe sv. Cirila in Metoda, ker smo vsled dotakratnih dopisovanj bili uverjeni, da bode družba lastnica bodoče šole. Ko smo pa prosili v to potrebne pooblastila od strani družbe, tega pooblastila le ni bilo in ga ni bilo. Došlo je šele na tretjo ali četrto prošnjo, pa še tedaj v taki obliki, da ga ni bilo mogoče predložiti oblastim, namreč v dopisu družbe sv. Cirila in Metoda župniku Ražunu z dne 22./9. 1905, št. 7039, sledečega besedila:

„Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je v svoji 153. seji dne 10./9. 1905 za sedaj odklonilo Vaše ponudbe glede gradnje nameravane šole v Št. Jakobu v Rožu.

Z ozirom na to, da ste že bili kupili posestvo, na katerem naj bi se bila zgradila ta šola, pooblašate se v smislu istega sklepa, da imenom naše družbe podpišete kupno pogodbo glede sveta, ki meri po vašem c. naznanilu okroglo 2600 □ sežnjev in kojega cena bi bila 1700 do 1800 kron.

Prav tako se tudi pooblašate, da izvršite zemljknižni prepis kupljenega sveta v slovenskem jeziku na ime družbe sv. Cirila in Metoda.“

(Dalje sledi.)

Darovi.

Za podljubeljski „Delavski dom“:

76.—79. Gosp. prof. dr. J. Sket, c. kr. vl. svetnik	K	20.—
80. G. Iv. Kolenc v Celovcu	„	5.—
81. G. Franc Smodej	„	5.—
82.—85. Izobraževalno društvo „Trta“ v Žitarivasi	„	20.—
V „Miru“ šte. 41. izkazanih	„	375.—
Skupaj	K	425.—

Koroške novice.

Deželni glavar baron Leopold Aichelburg-Labia se je naselil v dvorcu, v katerem je bila dozdej meščanska šola in je stanoval v njegovih sobanah leta 1907. naš cesar.

Predrznost in izzivanje c. kr. uradništva pri državni železnici v Celovcu. Prijatelj nam piše: Slučajno sem prišel v nedeljo, dne 12. t. m.,

sedaj smo šele v Broklynu. Zdrdramo skoz par ulic in po lesenem mostu v velikansko ladjo, „ferry“ ji pravijo. To je neke vrste brod, ki nabaše promet cele ulice in ga odda na drugi strani. Jaz stopim na višavo, da vidim, kam gremo. Brod teče tako mirno, da komaj čutiš. Pogled je tu v bližini mesta še krasnejši. Vozimo se čez East-River (vzhodno reko), ki loči Brooklyn od otoka Manhattan, na katerem je središče mesta. Promet na reki in morju je velikansk. Neštevilno ladij, od majhnega motorja do gorostasnih velikanov, se ziblje sem in tja, meniš, zdaj pa zdaj bo kak polom. Sredi tega drvenja in vrvenja, piša, hrušča in ropota pa stoji mirno boginja prostosti kakor bi s povzdignjeno desnico dajala ukaze in vodila tok prometa, da ni nesreče. Kaj takega ni nikjer na svetu!

Mirno, kakor smo odšli, tako mirno se ustavi brod onkraj in zdaj smo pravzaprav šele v New-Yorku.

Ker se vozimo, s prva ni mogoče mnogokaj videti. Le velikansk hrušč od neštevilnih vozov in cestnih železnic udarja na uho. Ljudje ne hodijo, ampak letajo, čutimo, da smo prišli v prvi človeški mravljinjak.

Voz se ustavi pred hišo, na kateri beremo napis: „Glas naroda“ in še nekaj manjših slovenskih napisov. Kakšen krik bi bil v Avstriji, če bi kdo napravil take napise v mestu, katerega prebivalci niso ravno izključno slovenske narodnosti! Anglež, Amerikanec se za take malenkosti ne briga in je tudi pravičen, da dá vsakemu, kar mu gre. Hitro se seznanim z lastnikom tvrde Fr. Sakserjem in drugimi gospodi;

na tukajšnji kolodvor. Neki slovenski fant je ravno hotel dobiti vozni listek do Žihpolj. Zahteval ga je slovenski. Ko je Slovencem že dovolj znana „fajla“ začela slovensko zahtevo, je koj zaloputnila okence in, ne da bi ustregla fantu, se odstranila. No, misli se si, kaj li bo iz tega? Šel sem tudi jaz h blagajni in tudi zahteval listek do Žihpolj. Zgodilo se mi je kot mojemu predniku. Jaz pa se nisem odstranil, ampak sem čakal na njeno milost, da se vrne. Zopet sem zahteval vozni listek slovenski. Tedaj pa se naenkrat „fajla“ razhudi in me prav neolikano nahruli: „Sie, ich lasse Sie verhaften!!! Schauen Sie, daß Sie abfahren! Das ist eine Hetzerei!!!“ Tako! To je menda dovolj dokaza za nemško nadutost in domišljavost! Celó z aretacijo se nam je začelo groziti! Takega izzivanja mladotnega dekleta pri c. kr. državni železnici koroški Slovenci ne bomo nikakor trpeli. Tako izzivanje slovenskih deželanov v od ministrstva priznanem dvojezičnem glavnem mestu koroške dežele pomeni žaljenje celega slovenskega naroda in zasluzi več nego „malo afero“ po listih. Škandalom na celovškem kolodvoru in brezmejni zagrizenosti nacionalnih uradnikov na celovškem kolodvoru mora biti konec! Če so se znali uradniki prej, ko še ni bilo državne karavanske železnice, ki vozi vendar izključno po slovenski zemlji, nasproti slovenskim potnikom dostojno obnašati in so jim na slovenske zahteve dajali listke, zahtevamo zdaj to tembolj. Od c. kr. ravnateljstva v Beljaku zahtevamo zadoščenja in remedure, če ga ne dobimo od tam, ga poiščemo višje.

„Gorotan“ se imenuje društvo, v katerega so se strnili slovenski koroški akademiki in učitelji. Začrtali so si pot skupnega delovanja za ljudstvo, iz katerega so izšli. Zlasti se bodo brigali za narodnoobrambno delo in tako odvzeli drugim, ki so preobloženi, precejšnje breme. Pozdravljamo ta njihov korak iz celega srca, saj potrebujemo narodnih delavcev na vsej črti. Kakšen duh vlada med njimi, ne vemo natanko, upamo pa, da ne bodo zašli na pot znanega radikalizma, ki veliko govori za narod, dela pa proti narodu!

Slovenci, zahtevajte vozne listke slovenski! Uprava južne in državne železnice je na Koroškem počasi utihotapila po vsem slovenskem ozemlju skoro same nemške železnične uradnike in uradnice, ki so zagrizeni nemški nacionalci in slovensko ljudstvo grdo šikanirajo. Kolikokrat smo bili priča prizorom, ko si slovenski kmetje in kmetice niso mogli pomagati, ker uradnik ni mogel ali ni hotel z njimi govoriti slovenski, zanašajoč se seveda, da se kmet ali kmetica ne bosta znala pritožiti! Bili smo priča, da so se vozili slovenski potniki na napačno stran, ker nemških napisov na celovškem kolodvoru niso razumeli. Ali so napisi na celovškem kolodvoru samo za Celovčane? Zakaj imamo na Koroškem te razmere? Ker so naši ljudje hlapi, heloti, sužnji so in se ne upajo iz ljubezni do rodnihi bratov, ki ne znajo nemški, zahtevati po vseh postajah na Slovenskem vozne listke slovenski! Nimajo v sebi nobenega narodnega ponosa, v žilah menda pa polževo kri. Kolikokrat smo vi-

potem odidem v svoje stanovanje v hiši Rafaelove družbe.

Peš grede šele vidim mesto in življenje na ulicah. Stranske ulice so še nekako podobne našim, morda še celo manj snažne, a se posebno „široka ulica“ Broadway, to je znamenitost, da je ne najdeš kje drugje. Tu stojijo namreč skoraj same one velikanske, stolpom podobne hiše, katerim pravijo „skyscraper“ (izgov. skajskrepar), ker se res skoraj neba dotikajo. Tako nekako sem si predstavljal jaz zidavo „babilonskega turna“, ko so nam privrkat v šoli o njem pripovedovali. Skoraj je človeka strah med navpičnimi stenami. Da vidiš nebo, je treba prijeti za klobuk in glavo nasloniti nazaj. Ko bi Amerika ne imela drugih znamenitosti, že ti stolpi bi bili vredni obiska.

Ko bi se ne bilo mudilo k južini, bi bil jaz stal in gledal cele ure. A saj je še časa dosti poznejše dni. Osemnajstdnevna vožnja na morju človeka utruji, tudi hrana ni več tečna, ker je meso že silno suho. Zato je tembolj dišal obed v Levovi hiši, se posebno ker sta prišla v družbo slovenski misijonar v New-Yorku, K. Zakrajšek in župnik A. Blaznik iz Hawerstrava. V New-Yorku se sicer vsakdo lahko spozna, dasi je mesto ogromno, a tujec ostaneš vendar le tujec; zato mi je bila ponudba teh dveh gospodov, da me spremljata, jako všeč. (Dalje sledi.)

Kdor pospešuje „Mir“, dela za narod!

deli na postajah preproste ljudi, ki so zahtevali vozne listke v taki nemščini, da jih je uradnik jedva razumel in se jim — rogal, a v grdi hlapčevski ponižnosti so prosili za svoj denar vendar — nemški. Posledica temu je utihotapenje fanatičnih uradnikov po celi progi od Spodnjega Dravberga do Beljaka in od Celovca do Jesenic. Ne sramotimo se vendar sami, saj nas sramotijo itak preveč že tujci! Dolžnost vsakega Slovenca je, da zahteva vozne listke v svojem jeziku in govori sploh pri vseh uradih samo slovenski! Saj nas štiti postava in se nemški petelinčki zaman usajajo v nas! Le z odločnostjo si bomo priborili pravice in spoštovanje. Čehi niti ne sprejemajo samonemških voznihi listkov. Pripetil se je letos na Češkem sledeč slučaj: Češki inženir zahteva češki vozni listek, in ker mu da uradnik samo nemškega, ga inženir ne sprejme in se pelje brez listka. Nastane iz tega tožba, in sodnija da prav — češkemu inženirju. Slovenci — proč s pasjo ponižnostjo!

Dr. Müller in narodnost. Biló je dne 14. jan. 1. 1907., ko je bil namenjen gosp. dr. Ferdinand Müller, odvetnik v Celovcu, na volilni shod v Grebinj, ki je bil sklican za tretjo uro popoldne. Zjutraj se pripelje v Velikovec in se oglasi pri g. Hudelistu, odkoder pošlje kanoniku Dobrovcu popolnoma nemško posetnico: „Dr. Ferdinand Müller, Advokat, Klagenfurt“, s prošnjo, da pride g. Dobrovce k njemu, da se pogovorita radi zborovanja. Slednji takoj ugodi želji g. dr. Müllerja. G. dr. Müller izjavi, da mu nikakor ni mogoče iti v Grebinj, ker ima popoldne nujno opraviti v Celovcu, naj gre g. Dobrovce. (To je moral že v Celovcu vedeti, zakaj se je pa potem odpeljal!) G. Dobrovce zatrjuje, da je za Grebinj, kjer so tudi nemški nacionalci, namenoma poslalo politično društvo lajika, ki more več opraviti, kakor pa duhovnik. Poleg tega je g. Dobrovce imel doma v Velikovecu zborovanje. Vkljub temu ostane g. dr. Müller pri svojem namenu; samo to je obljubil, da gre na zborovanje v Št. Peter, ki se je vršilo že dopoldne, popoldne ob 6. uri pa se mora nemudoma odpeljati v Celovec. Že v Šent-Petru so hoteli nasprotniki kandidatn Ellersdorferju shod razbiti. Dr. Müllerju se je posrečilo, da je ugnal nemškutarje v kozji rog. Tu že so nasprotniki očitno povedali: „Popoldne gremo v Grebinj“. Torej bi bila tem večja dolžnost g. dr. Müllerja, da bi bil šel tudi v Grebinj. Lajik in poleg tega še doktor prava more pri taki priliki čisto drugače nastopati, kakor pa duhovnik. — Pri društvenem zborovanju v Velikovecu je bil tudi neki bogoslovec iz Celovca, ki se je moral odpeljati že z vlakom ob 6. uri; in ker ni imel naročenega voznika, mislil si je g. Dobrovce, da se more peljati z g. dr. Müllerjem, ako se še ni odpeljal. Ob petih gre g. kanonik h g. dr. Hudelistu in ko vstopi, sta oba gg. doktorja na mizo naslonjena dremala. G. Dobrovce prosi g. dr. Müllerja, če bi se smel peljati z njim, ako je prostora na vozu, tudi omenjeni bogoslovec. G. odvetnik takoj prijazno ustreže tej prošnji. Nato pravi g. Dobrovce: „Tedaj pa porečem bogoslovcu, da takoj pride, ker se že mudi, da bota ob šestih že na kolodvoru in Sinčivasi;“ na kar odgovori dr. Müller: „Jaz se peljem šele ponoči ob 11. uri.“ Tako torej, poprej pa je trdil, da ne more v Grebinj na shod, ker bi potem ne mogel priti do 6. ure na kolodvor. Drugi dan smo izvedeli, da so nasprotniki v Grebinju razbili naš shod. Tako torej rešujejo naši Koroščijanci pri kupici dremajoč narodno vprašanje na Koroškem. To naj „Korošec“ preštampa!

Nekdo, ki ne pozabi tako hitro.

Nekaj slovenskih učiteljev napada v zadnjem „Lažikorošcu“ „Mir“ zaradi uvodnika, posvečenega slovenskemu učiteljstvu. Kdor je naš list pazljivo čital, bo moral vedeti, da smo slovensko učiteljstvo vedno štitali. Če pa se „nekaj slovenskih učiteljev“ strinja s „Lažikoroševim“ evangelijem in nas zdaj napada, ker smo storili za koroške slovenske učitelje v enem mesecu več, nego „Lažikorošec“ ves čas, odkar izhaja, vzamemo to hladno na znanje.

Veselica pri g. Prosekarju na Plešivcu. Od več strani nas vprašujejo, kako je pravzaprav z veselico pri g. Prosekarju na Plešivcu, dne 5. t. m., ki jo je priporočal „Mir“ kot ljudsko veselico? Mislili smo namreč, da bo imela veselica namen, buditi kotmirske Slovence. Izkazala se je pa kot prireditelj ljubljanskih liberalcev, ki so na Kranjskem izgubili tla in jih iščejo zdaj pri nas. Na njej so govorili g. dr. Müller, ki so ga poslali ljubljanski liberalci na Koroško razdirat edinost, ekszupnik Berce — brez fajmoštrov liberalci itak ničesar ne opravijo — in živinozdravnik Ribnikar iz Ljubljane. Razume se, da kranjski liberalci na Plešivcu niso tako govorili, kakor je njihova navada doma. Na Koroškem govorijo silno hudo narodno, dočim se na Kranjskem vežejo z Nemci,

slovenske duhovnike še radi pohvalijo, četudi doma čez nje udrihajo, in tako upajo narediti pri nas liberalno stranko. Ko bi se enkrat pri nas vgnezdili, bi seveda slišali iz njihovih ust čisto druge govore. Če bi nam bil g. Prosekar jasno povedal, kakor je bila njegova dolžnost, koga pričakuje (oziroma je na Jesenicah povabil) na svojo veselico, in da bodo imeli kranjski in kororoški liberalci na njej edino in glavno besedo, bi seveda te veselice ne bili naznanili. Brez našega naznanila bi bil pa gosp. Prosekar lahko spravil vse svoje goste v kako malo kamrico, kar je seveda vedel in se zato ni zatekel samo h „Korošču“. Ker seveda liberalci brez nas sploh ničesar ne znajo — razun po nas udrihati — zato je moral preskrbeti g. Erath g. Prosekarju dovoljenje, da je smel točiti pijačo; brez te naše usluge bi bila moral ekszupnik Berce in živinozdravnik Ribnikar v Ljubljano s suhim grlom. Po znani liberalni hvaležnosti je za vse to „Lažikorošec“ seveda napadel „Mir“ in gospode okoli „Mira“, kakor se rad izraža.

„Korošec“ — g. Prosekar. Zadnji kranjski „Korošec“ je pisal: „Gospod Matija Prosekar, eden naših najboljših in najdelavnejših rodoljubov, je popolnoma opravičeno v imenu vseh Korošcev zahvalil se družbi, da vedno bolj skrbi za Koroško in prosil nadaljne podpore.“ — Gospod Prosekar, ki je v ožjem stiku s „Koroščem“, je pa sam opetovano izjavil, da na Ciril in Metodovi skupščini ni govoril v imenu Korošcev sploh, niti v imenu liberalnih Korošcev, ampak edino-le v imenu kotmirske podružnice sv. Cirila in Metoda. Le v imenu te podružnice se je hotel zahvaliti za knjige, ki jih je družba poslala tej podružnici, in za obljubo, da postavi družba v slučaju potrebe v Kotmarivasi družbino šolo. Tableau!

„Lažikorošec“ poroča o velevažnem in krasno uspelem shodu v Selah sledeče: „V roke tistim gospodom, ki so peljali dne 5. septembra t. l. politični voz v Sele. — Vsa čast takemu shodu, kakršen je bil v Selah — ako je edinole narodnega pomena, ne pa kakor ta: strankarskega. „Lažikorošec“ je bil na dnevnem redu, oziroma na dnevnem neredu, ker to spada pod selsko šolsko vprašanje. „Svinjered“ št. 2, Živio dr. Brejc! in frenetičen aplavz — res, vse kakor na kakšnem smetišču! Tu je osvetljena vaša „edino-rešilna“ in „edino-zveličavna“ politika! Fej!“ — „Lažikorošec“ psuje prav po maniri „štinc“ in udriha po shodu, ki se lahko imenuje buren ljudski protest proti vladnim šikanam na šolskem polju. „Lažikorošec“ zna čisto po svoje delovati za narod; zadnja številka je polna samih napadov na naše najagilnejše narodne delavce in na najstarejšega zagovornika koroških Slovencev — na „Mir“. Seveda „narodnemu“ „Lažikorošču“ ni ostalo več prostora za napade na — nemškutarijo.

„Lažikorošec“ se naj nikar preveč ne hudeje, da ga tako imenujemo. To ime zasluži že zaradi tega, ker izhaja kot privesek kranjskega liberalnega „Gorenjca“ v Kranju in ga izdaja konzorcij „Gorenjca“, t. j. kranjski liberalci. Ker se namesto liberalni „Kranjec“ imenuje „Korošec“, zato povsem zasluži ime „Lažikorošec“.

Zakaj se jezi „Korošec“ nad shodom v Selah. Bog daj več takih shodov, kakor je bil 5. t. m. v Selah, in koroški Slovenci bodo začeli drugače pometati z nemškutarskimi škrici. Vsak naroden Slovenec mora biti takega shoda vesel, le kranjski liberalci okoli „Korošca“ se silno jezijo. Zakaj? Ko je bil shod v Selah že napovedan, je brusil pete po Selah g. Bernot, to pot ne na stroške Selanov, ampak bržkone na stroške Ciril in Metodove družbe; skušal je po vsej sili napraviti shod v družbi z nekim pisarjem g. dr. Müllerja. Pa ne menda zato, da bi gromel proti nečuvnemu ukrepu celovškega okrajnega glavarja, ampak da bi zasejal tudi v Selah neednost koroških Slovencev, ki je bila pred porodom „Lažikorošca“ nerazrušljiva. Selani so pa preveč narodni in pametni, da bi se dali kar tako od vsakega Koroščijanca ali pisarja nahujskati proti tistim, ki ne govorijo samo za Sele, ampak tudi delajo. Zato sta povsod dobila odgovor, da ju ne potrebujejo. Odtod ta kurja jezja liberalnega „Kranjca“.

Iz sodne službe. Sodni nadsvetnik Janez Schwentner v Celovcu je imenovan svetnikom graškega nadsodišča, deželni sodni svetnik Karol Nadamlenzki pa svetnikom deželnega nadsodišča.

Slovenci! Spominjajte se vsi brez izjeme prvega slovenskega „Delavskega doma“ na Koroškem v Podljudelju! Kmetje, delavci, fantje, dekleta, društva, posojilnice, občine, duhovniki, uradniki, gospodje! Vsi po koncu! Zapišite vendar vsaj 5 kron na pošto nakaznico ter jih pošljite na gospoda Janeza Kolenc, faktorja v Mohorjevi tiskarni! — Hočemo vendar videti, ali

se bo našlo 1000 Slovencev, ki bi po 5 kron ali več dali! Doslej štejejo šele 85 številčk po 5 kron! O Božiču, to vendar pričakujemo, moramo doseči številčko 1000! — Kako ogroženo je vendar celo borovelsko ozemlje v verskem in narodnem oziru! Tam Südmarka pokupuje zemljišče za zemljiščem! Tam se čutijo najhujši sovražniki naši, nemški liberalci in nemškutarski rdečkarji domače! Imajo šole, denar, trgovino, promet, tovarne, gostilne, železnice! Mi pa, domače ljudstvo, smo brez vsega! Zato je krvava potreba po lastnem domu! Torej naprej po 5 kron! Pošilja se na naslov: G. Janez Kolenc, faktor v Mohorjevi tiskarni, Celovec, Vetrinjsko obmestje 26.

Dr. Müller z radikalnimi dijaki. Slavno uredništvo! Z ozirom na dopis „Dr. Müller z radikalnimi dijaki“ v št. 41. Vašega lista Vas prosim, sklicujoč se na § 19 tisk. zakona, da sprejmete v prihodnji številki pod istim naslovom in na istem mestu resnici na ljubo, sledeči popravek: Ni res, da sem se jaz bratil s tistimi, ki so dne 5. t. m. priredili shod svobodomislecev v družbi socialdemokratov in drugih ljudi te vrste, ki so poudarjali, da ni posmrtnega življenja, obetali, da se bodo potrudili zapreti cerkve, zahtevali svobodno šolo itd. kar ste pisali v tem članku. Res je, da me je en gospod iz Ljubljane, toda nobeden radikalni dijak, naprosil, da naj govorim pri ljudskem shodu dne 19. t. m. na katerem bi naj govorili o šolstvu v Trstu drž. poslanec g. dr. Ribač, in o šolstvu na Štajerskem g. deželni poslanec dr. Kukovec ter jaz, in sicer o šolstvu na Koroškem. Res je dalje, da sem to storiti obljubil, in sicer z ozirom na važnost tega perečega vprašanja in z ozirom na to, da ta važnost prodre med vse sloje in kraje slovenskega naroda. Res je tudi, da s shodom svobodomislecev, katerega niso priredili radikalni dijaki, temveč svobodomiselni dijaki v družbi socialnih demokratov nisem imel nobenega stika. Zahvaljujoč se Vam za sprejem tega popravka bilježim odličnim spoštovanjem

V Celovcu, dne 22. sept. 1909.

Dr. Müller.

Dodatek uredništva. Popravek ne odgovarja postavnim zahtevam § 19, pa ga iz ljalnosti objavljamo. Konstatiramo le, da nismo mi trdili, da bo g. dr. Müller govoril na shodu radikalnih svobodomislecev, ampak dunajski „Vaterland“, kar smo v poročilu tudi navedli. Trditev pa, da shoda svobodomislecev niso priredili radikalni dijaki, ampak svobodomisleci, je brez pomena, ker so se ga udeležili tudi ljudje, ki se prištevajo k „radikalcem“. Saj so tudi radikalci — morda z redkimi izjemami — v verskem oziru na isti stopinji, kakor svobodomisleci. Nas in marsikoga drugega svobodomisleci z imenom „radikalci“ vsled tega imena ne bodo preslepili.

Degradiran častnik. Vojaški častni svet v Celovcu je degradiral in obsodil na pet mesecev zapora poročnika 8. lovskega bataljona M. R., ker je odpeljal neko dekle na Nemško.

Vogrče. Ustanovni shod „Slovenskega šolskega društva“ se vrši tukaj v nedeljo, dne 26. t. m., ob 3. uri popoldne. Slovenci, pridite v obilnem številu!

Dobrlavas. (Zborovanje izobraževalnega društva. — Igra.) Precejšnje število ukaželjnega ljudstva od blizu in daleč je prihitelo na zborovanje, ki jo je priredilo preteklo nedeljo naše izobraževalno društvo. Niso se zbal dobrolskih nasprotnikov, dasiravno je eden izmed njih, ob voglu narodnega doma stoječ, s celo svojo družino od pete do glave meril vsakega udeleženca. Pa zakaj naj bi se naše ljudstvo tudi zmenilo za to, ali je poštna slovenska zabava na domačih slovenskih tleh „privandrancu“ vseč ali ne? In v resnici, nobenemu ni bilo žal za tistih par uric, ki jih je daroval v nedeljo našemu društvu. V duševno hrano služil nam je poučljiv govor. S krepkimi in jedrnatimi besedami nam je razložil bogoslovec Fr. Vastel, v čem obstoji prava narodnost. Za zabavo pa ste skrbeli dve igri, ki so ju priredila dobrolska dekleta. Igrala so izborno. Vsestransko priznanje naj jim bo plačilo za njih trud. Videli smo, da so igralke zmožne tudi za umetnejše igre. Pokazati bodo pa morali tudi mladeniči svoje zmožnosti, ko bo v kratkem razpolagalo naše društvo z lastnim odrom. Ljubitelji slovenske umetnosti vljudno prosimo, da nam priskočijo s podporami na pomoč.

Dobrlavas. (C. kr. kmetijska družba v Celovcu.) Ko je odstopil letos grof Z. Goëß kot deželni glavar, pisale so med drugim o tem tudi „Landwirtschaftliche Mitteilungen“ (gospodarska poročila). Recimo, da se je omenjeni gospod za gospodarske razmere na Koroškem res tako zanimal, da zasluži zaradi tega zahvalo od gospodarskega lista. O tem ne govorim. Nekaj drugega nas zanima. „Landw. Mitteilungen“ so

vendar čisto gospodarski list — kaj ne? In vendar se poslavljajo v nekem uvodnem članku svojega lista (št. 14., l. 1909.) od Goëßa med drugim tudi tako-le: „Podoba odhajajočega dež. glavarja bi ne bila popolna, če ne omenimo tudi njegovega skalnatotrdega nemškega mišljenja itd.“ To si lahko mislijo, a v gospodarski list to ne spada, tem manj v list, ki so ga namenili tudi Slovincem! Dalje pišejo, da se mu za vse dobrote zahvaljujejo „als deutsche Kärntner“ (kot nemški Korošci)! Kje pa ostanemo Slovenci? Ali je mar že cela Koroška nemška? Tako piše glasilo c. kr. kmetijske družbe.

Dobrlavas. (Naš ključavničar.) Nastanil se je v Dobrlivasi g. Avg. Vidmar kot ključavničar. Vzel je v najem Burgštalerjevo delavnico. Omenjeni gospod je Slovenec — podpirajmo ga!

Dobrlavas. Po naši vasi so razobešeni letaki kot vabila na „javne poizkuse s kmetijskimi strojemi“. Gospodje pri Gauvereinu, oziroma pri kmetijski družbi — kdo vam je dal pravico, da tako pačite slovenščino? Gosp. Šumi pa bo „predoval“! Kaj je to? Pazite, gospodje!

V Slov. Plajbergu priredi „kmečko društvo“ podučen shod rožnensko nedeljo, dne 3. oktobra po dopoldanski službi božji, ob 9. uri pri p. d. Najekovcu. Kmetje, pridite polnoštevilno! Porabite priliko, da se izobrazite in podučite!

Ledenice. (Proč s „Koroščem“!) V sredo, dne 8. kimavca, so priredili loški igralci pri Lesjaku igro „Lurška pastirica“, ki je bila precej dobro obiskana, le škoda, da se ni malo prej naznanila. Igra je ljudem zelo dopadla; vsa čast dekletom, ki so se v kratkem času tako privadile; veselilo bi nas, če bi se pokazale zopet enkrat s kako drugo igro. Pred igro je zelo zanimivo govoril č. g. Katnik o dobrih časnikih, kateri so nam koroškimi Slovincem potrebni. Seveda kritizira „Korošec“ ta govor. Mi od krščanske stranke ostanemo, kakor smo ves čas bili in se ne bomo dali zapeljati od lista, ki ga izdajajo kranjski liberalci, ki premalo poznajo naše razmere. Naš list naj bo „Mir“, tega se držimo, tega moramo podpirati! Saj se že vidi, da mora „Korošču“ slabo prestati, ker so ga začeli pošiljati v naš kraj, toda kar do 20 iztisov. Dobro vemo, kdo nam ga hoče vsiliti; saj so to pokazali dopisi, ki jih je prinesel v zadnji številki. No, s tem se pač gotovo ne bo doseglo kaj, če se tako osebno in tako nesramno napada. To je pač že navada kranjskega „Korošca“. Tudi svetuje, da naj bremo vse slovenske časnike, da bomo potem videli, kateri se poteguje za narod. „Korošec“ se na pr. poganja le za razpor, ne za narod, če napada naše narodne voditelje, ki so se toliko trudili. Kdaj se je pokazal še eden od „Korošcev“? Mi ga še nismo videli! Naše geslo ostane geslo nepozabnega Andreja Einspielerja: „Vse za vero, dom, cesarja!“ in ostanemo Slovenci na krščanskem stališču, kakor smo zmiraj bili, in se ne damo zapeljati od lista, ki hoče slepe miši loviti. Toliko za danes, drugokrat pa hočemo še več pregovoriti o listu obrekovalcu. Proč s „Koroščem“!

Brnca. (Požar.) Pretečeno soboto, dne 18. t. m., je začel zjutraj ob 6. uri goret Čošnov skedenj. Nagloma je bil tudi Hojžev skedenj s hišo vred v ognju. Velika nevarnost je bila za celo vas, ko se je začel že Malejev skedenj kaditi, pa k sreči se je takoj ogenj zadušil. Požarne brambe so hitro prihiteli iz sosednih krajev in delovale požrtvovalno. Kako je ogenj nastal, se še ne ve.

Hodiše. Naš rojak, gospod Zdravko Pavlič, gostilničar v Hodišah, prodaja pivo po 20 vinarjev vrček, med tem ko ga drugi gostilničar — nasprotnik prodaja po 22 vinarjev. Ker pa naše ljudstvo bolj zahaja k našemu rojaku gosp. Pavliču, ne samo radi tega, ker ima on pivo bolj po ceni, ampak tudi zato, ker je narodnjak, so naši nemčurji dobili tako grižo, da bo težko najti za njo zdravila. Eden izmed teh se je celo pritožil na neimenovano pivovarno češ. da naj posestnik tiste pivovarne sploh ne pošilja več piva, ako ga gosp. Pavlič ne bo prodajal po isti ceni, kakor njegov nasprotnik. G. Pavlič si je pomagal drugače; naročil ga je od druge pivovarne in ga tudi zanaprej lahko po nižani ceni prodaja; prav tako — ne vdajmo se! Nasprotniki pa naj prodajajo svoje pivo lahko po goldinarju vrček ali pa še dražje — pa pili bodo sami. Opazovalec.

Breže. (Dopis iz Gornje Koroške.) Breže so sicer malo mestece, pa zelo romantično. Od daleč že zagledaš nad mestom razvaline nekdanjih gradov, ki so mesto varovali in od katerih se razteza mestno obzidje, kakor da bi hotelo z močno roko mesto objeti ter ga varovati napadov. Kolikokrat je bilo to mesto, ležeče na koroški meji, že napadeno? Najgroznejše v 13. stoletju od Otokarja, ki je mislil vse dežele do Adrije združiti v svoji lasti. Tri dni in noči so

Priporočamo našim gospodinjam pravi: FRANKOV: kavni

pridatek iz zagrebške tovarne.

se branili Brežani, dokler niso od premoči premagani podlegli. Mesto je bilo tedaj oropano in požgano. A zopet se je vzdignilo iz razvalin z gradovi vred, ki še dandanašnji pričajo o njegovi nekdanji veljavi. Od srednjega najmočnejšega gradu stoji še kot močna straža novopokrit stolp, dočim je Petrov grad čisto v razvalinah. Jako mičen je mestni jarek okoli mesta, napolnjen z bistro vodo in živahnimi ribicami. Breže so bile, kakor napove ime, svoj čas slovenske. Zdrav naj pa je že zamrl tam naš glas. V Brežah je tudi samostan nemškega viteškega reda, v katerem je bolnišnica za vse bolnike obojega spola. Bolnikom strežejo redovnice. V torek, 14. t. m., sta bili dve novi sestri preoblečeni in sicer Marija Uršic in Hermina Holly. — Obredi preoblečenja so jako ganljivi. Č. g. prior dominikanev je nagovoril novicijantini, klečeči pri oltarju v črni obleki, ter ju opominjal resnosti koraka, ki ga nameravate storiti. Nato pristopi g. superior s križem. Vsaka novicijantinja položi desno roko v prsno rano Odršenika ter izreče jasno in odločno trojno obljubo devišstva, pokorščine in uboštva. Ta prizor človeka tako pretrese, da se ne more ubraniti solz. Nato sledi sv. maša. Pred lavabo se blagoslovi tako imenovani pajčolan, na kar greste novi sestri v samostan, da si položite blagoslovljeno pečo ali pajčolan na glavo ter pridete nazaj. Po sv. maši se jima podeli redovni križ in samostanski rožni venec, ter dobite vsaka svoje novo redovno ali samostansko ime. Po tem se konča sv. opravilo s Te Deum in blagoslovom. Pri sv. maši so prelepo pele redovnice. Počastil je slovesnost tudi milostljivi g. prošt Pleščenik s svojo navzočnostjo.

Kotmaravas. Oj ti naši nemčurji! Od dne do dne postajajo vkljub vsemu „fortšritlarstvu“ vedno bolj surovi in neomikani, da se jih že res sramujemo. Kaka je njihova omika, nam pove njihova pesem, edina slovenska pesem, ki jo pojo, ki pa je seveda pošteno ljudstvo ne poje, in so si jo odpadniki sami naredili: „Kilometer, kilogram, ta hudiča ne poznam itd.“ Tudi pamet njihova je zelo kratka; saj so že pozabili, da so tisti pondeljek po semnju napadli naše, zato tudi niso več razumeli zadnjega dopisa v Kotmarivasi v „Miru“. Pretepi in hujskanje, to je res prava nemčurska omika. Bog jim povrni pamet!

Marija na Zili. (Zahvala.) Izrekamo slavni „Vzajemni zavarovalnici“ v Ljubljani tem potom iskreno zahvalo, ker nam je tako kulantno priznala za pogorelo gospodarsko poslopje župnijsko popolno zavarovalno svoto. Priporočamo to pošteno domače podjetje, ki je ob enem sedaj najcenejša zavarovalnica, vsem slovenskim posestnikom. Za cerkveno nadarbino:

Marija na Zili, dne 19. septembra 1909.

Gašpar Paher, Rudolf Ronge, Fr. Ks. Meško, cerkvena ključarja, župnik.

Velikovec. G. Benke, sedlarski mojster v Velikovcu, ali je res? Iz zanesljivega vira smo izvedeli, da ste vprašali pred nekaj meseci nekega tukajšnjega obrtnika tako-le: „No, odkod si pa prišel?“ Obrtnik odgovori: „Pri Sterscheju (v „Narodnem domu“) sem bil malo.“ Nato baje zareži Benke nad obrtnikom: „Ali si tudi ti tak, da hodiš v to farško in vindišarsko gostilno?“ Resnica je, da dotičnega obrtnika že dalje časa nismo videli v „Narodnem domu“. G. sedlar, kaj ne, denar pa, ki ga vam prinašajo „bindišarji“, in četudi so „farji“, je pa le dober!

Velikovec. („Korošcu“ v odgovor.) Kranjski „Korošec“ se čudi, kam je prišel denar, ki ga je imelo „politično društvo“ za volitve na razpolago. Podpisani je eden, ki mu lahko da dovoljen odgovor. Kakor je „politično društvo“ obljubilo povrniti stroške in trud, tako se je tudi zgodilo. Podpisani je dobil stroške zase in za druge, ki jih je najel za agitacijo, do zadnjega vinarja povrnjene. Za trud pa nismo zahtevali ničesar, ker mora biti to narodna dolžnost vsakega rodoljuba, da vsaj trud žrtvuje za narodno delo. Nekateri agitatorji so pa še celo svoje stroške žrtvovali. Čast jim! Jožef Dobrovč, kanonik.

Podljubelj. (Delo nasprotnikov.) Kakor drugi ljudje, ki kaj prirejajo, smo tudi mi začeli naše prireditve plakirati. Pa glej ga zlomka, mi naznanjamo to c. kr. okr. glavarstvu, na socije in nacije (baš nemškutarje) pa smo docela pozabili. Zdaj pa naenkrat taka jeza. Komaj zagledajo naše lepake in že se jim lasje od jeze ježijo na modrih buticah. Slovenski lepaki, to pa je vendar že preveč, kratek pogled na vse strani in — rrrsk, in ubogega lepaka ni več med celimi. Če tudi to škandalozno delo še tako naglo in oprezno izvršujejo, našim očem se vendar nobeden ne more odtegniti, naj si bo že slokonogi Fiki ali krivonogi pek ali celo gospod „gemajndedinar“ Ahac. Le trgajte, te kline bomo mi že z drugimi klini izbili. Nam je zadnje vseeno. Preprečiti ste nam hoteli otvoritev „Delavskega doma“, zdaj bi nam radi oško-

dovali naše prireditve. Pa ne boste! Prepričani smo namreč, da se naše ljudstvo tem bolj družiti in zaveda, čim večje zapreke se mu stavijo na pot. To bomo zopet videli v nedeljo. Rožani, le pridite v obilici in pokažite s tem, da niste več pod nemško peto.

Borovlje. (Priznanje.) Naši domači orožni obrti staroznane tvrde: „Prva borovska orožno-tovarniška družba Peter Wernig“ dr. z o. z.“ je došlo zopet zaslužno priznanje, ko je Njegovo Veličanstvo podkralj egiptovski naročil četverocevko imenovane družbe (patentirano v vseh državah) v lastno uporabo. Ta pojav dokazuje najjasneje posebno porabljenost tega orožja, kojega glas je segel daleč preko mej naše monarhije. Pozornost vseh interesentov se torej zopet in zopet obrača na to res izvrstno orožje in s tem tudi na imenovano jako solidno tvrdko.

Sele. (Tri zborovanja.) Pri nas smo imeli v kratkem kar tri shode zaporedoma. Prvega je napovedal za 22. m. m. neki svobodno-razsvitljeni gospod iz Celovca, pa je na shodu doživel popoln fiasko. Škoda za čas, kakor sam pravi. Drug shod je bil v Frajbahu 29. m. m. Govoril je na njem potovalni učitelj Šumi; seveda shoda ni napovedal, temveč na tistem sklical par „fortšritlarjev“, par zaslepljenih kmetov ter par nasprotnih učiteljev, kateri so zborovali pri zaprtih durih v prvem nadstropju. Da ima gosp. Šumi prav poseben političen namen, to mi kmetje dobro vemo. Gospodje, vaši računi vas bodo pa goljufali in boste dobili dolg nos, kakor je dolga pot iz Celovca v Sele. Mi kmetje vprašamo c. kr. kmetijsko družbo, ali je potovalni učitelj zato nastavljen, da bode na tistem hujskal? Tretji shod je bil dne 5. septembra, na katerem sta govorila izvrstna govornika gg. dr. Janko Breje in posl. Grafenauer. Da sta gospoda govornika govorila iz srca v srce, priča to, da so poslušalci (okoli 300, morebiti še več) v dve in pol ure trajajočem govoru poslušali z največjo pazljivostjo ter z največjim navdušenjem, kar priča, da v Selah imamo ter bomo še zanaprej imeli zavedno krsčansko-narodno ljudstvo.

Kamen v Podjuni. (Posledice pretepa.) Dne 10. t. m. sta bila zaradi v „Miru“ že objavljenega pretepa pri c. kr. okrajnem sodišču v Dobrlivasi obsojena Florijan Miklauc, kmečki sin, na 14 dni in Pavel Kurnik, zidar, na 8 dni zapora.

Kamen v Podjuni. (Hudi udarci.) V nedeljo, dne 19. t. m., je jutranji vlak, ki vozi iz Celovca v Št. Vid, povozil tukajšnjega posestnika in gostilničarja Janeza Terlap. Kakih 400 m pred postajo Gospa Sveta je mož padel (po izjavi sprevodnika je mož pri premikajočem se vlaku šel na stran, a mu je med vozovi izpodrsnilo) na tir, kjer mu je zmečkalo glavo in noge, da je bil na mestu mrtev. Truplo so prenesli v gosposveško mrtvašnico, kjer je bilo razteleseno in dne 21. t. m. pokopano. Ponesrečeni zapušča ženo in petero nedoletnih otrok. Dne 12. t. m. je nesrečnikom požar upepelil hišo in gospodarsko poslopje. N. p. v m.!

Blače ob Zili. (Nagla smrt.) Oj ti smrt, kako si hitra, neusmiljena! Zopet si prišla na svojem potovanju skozi širni svet tudi k nam in vzela življenje našemu občespoštovanemu posestniku Matevžu Kröpl, pd. Miklno v Blačah. Rajni je šel en dan pred svojo smrtjo zjutraj v bližnji Zahomec, kjer ga je zadela vsled črevesnega vnetja srčna kap. Od tamošnjega veleč. gospoda župnika je bil previden s svetimi zakramenti za umirajoče. Prihodnji dan je bil že med mrtvimi. Umrlega so nato prepeljali na njegov dom v Blačah, kjer je bil položen tudi na mrtvaški oder in se je dne 15. t. m. tudi vršil pogreb ob pričujočnosti velike množice pogrebcev od blizu in daleč. Prisostovala je tudi korporativno tukajšnja požarna bramba. Rajni zapušča žalujočo ženo in dve hčeri. N. p. v m.!

Logaves. (Poroka.) V nedeljo, dne 12. t. m., smo praznovali tukaj poroko gospoda Janeza Aihholcerja, pd. Kušternika, ki se je poročil z gospodično Nežo Hafner, pd. Šimanovo v Pulpačah. Ženin je zvest sin matere Slovenije in ima kot izvrsten pevec velike zasluge pri domačem pevskem društvu, katero svojega priljubljenega uda tudi na dan poroke ni pozabilo. Šlo je po njega na dom in ga spremljalo v cerkev. Po poroki smo šli v Šlajharjevo gostilno, kjer se je vršil obed. Med potjo so ves čas donele pod vodstvom vrlega pevovodja Jožefa Talerja slovenske pesmi, in marsikoga so vzdramile pesmi, kakor „Slovenec sem“ in „Hej Slovenci!“ Tudi v Šlajharjevi gostilni smo se izvrstno zabavali, in vsi so kazali vesele obraze. Želimo novoporočeni dvojici veliko sreče in da bi nam ohranil Bog našega vrlega narodnjaka še mnogo let!

Škocijan. (Strašna nesreča) se je zgodila tukaj dne 18. t. m., na kvatno soboto. Z veliko spretnostjo sta popravila dva delavca, oba pridna mladeniča, namreč Halepov Šimen, Mohar

v Škocijanu in Petkov Šimen, Mičej v Št. Vidu, že tri strani našega zvonika. V soboto sta se podala v stolp popravljat še četrto stran. Kar se okoli 8. ure zasliši iz stolpa doli strašen tresk. Razvezala se je vrv, na kateri je visel zidarski „vozej“, in uboga zidarja sta priletela okoli 30 m visočine na zemljo. Najprej sta padla na streho nad zakristijo, ki je preluknjana, in od tam na tla. Sreča v strašni nesreči je še ta, da nista padla na isti stroj, ki spravlja material kvišku, ampak vsak ob eni strani in da sta kmalu prišla k samozavesti ter lahko sprejela sv. zakramente. Sedaj uboga siromaka nevarno bolna ležita. Petkov v bolnišnici celovski, Halepov pa doma. Vkljub strašnemu padcu je še upanje, da oba okrevata.

Važenberg. (Občinske volitve.) V občini Važenberg so bile 14. septembra občinske volitve. Slovenska katoliška stranka se jih ni udeležila. Izvoljeni so torej pristaši dosedanjega odbora. Na novo je izvoljenih pet odbornikov za spodnjo stran občine. Vseh odbornikov ima občina 18. Po verskem naziranju so po večini nezavedni katoličani, po narodnosti nemškutarji, po stanu pa 11 kmetov, 4 gostilničarji, en cestar in dva učitelja. Volilcev je bilo v III. razredu 337, glasov so dobili največ 119 (med temi kakih 20 naših), v II. razredu 61 volilcev, glasov pa od 32 do 24, v I. razredu 21 volilcev, glasov 14. Nemudoma potrebno bi bilo, to veliko občino organizirati v katoliško narodnem duhu.

Kostanje. (Nov župan.) V nedeljo, dne 19. t. m., so si izvolili kostanjski občinski „fortšritlarji“ novega župana, kajpada po pravilih nemškutarjev: Kmet naj voli kmeta. Zato so si izbrali znanega nemškonacionalnega učitelja — rojenega Slovenca — g. Lesjaka! O tej prezanimivi volitvi poročamo prihodnjič.

Torba za nasprotnike.

„Slovenischer Deutschen Hass“ kričijo „Fr. Stimmen“, ker je kranjski deželni šolski svet sklenil na predlog dr. Tavčarja, da se smejo supletenti nastavljeni le plenarnim sklepom deželnega šolskega sveta. Tako ne bo nastavljen na Kranjskem noben nemški suplent. Ta krik najmanj pristojna ravno „štimpem“, glasilo koroških uradov. Ali se ne spominjajo gospodje nemškonacionalci več, da je bil pred par leti imenovan za suplenta v Celovec Slovenec, g. dr. Šarabon, pa so ga „deutsche Slovenenhasser“ tako dolgo bojkotirali, da ga je deželni šolski svet koroški odstranil. Dobil je slučajno pod roko službo v Mariboru. Zdaj obstoji nemško uradniško društvo, kojega namen je, izpodriniti med Slovenci slovenske uradnike in jim po nemški navadi odjesti krnh. Dobro se še tudi spominjamo, kako dolgo je moral beračiti rajni g. profesor Wank, predno je dobil kot domačin službo na Koroškem. Kar so na Kranjskem zdaj sklenili, to na Koroškem že zdavna prakticirajo.

Društveno gibanje.

Slov. kršč.-soc. „Zvezi“ za Koroško je daroval za „Mladinske knjižnice“ vč. g. Jan. Volavčnik, župnik na Rudi, K 3:50. Hvala! Živelj posnemalci!

Šmihel pri Pliberku. Naše slov. kršč. izobraževalno društvo priredi na rožnovensko nedeljo, dne 3. oktobra, ob 3. uri popoldne pri „Šercarju“ v Šmihelu zborovanje z veselico. Na sporedu je: Govor, deklamacija, dve igri: „Sinovo maščevanje ali spoštuj očeta“ in „Posestrimi“, potem prosta zabava s petjem in tamburanjem. Vstopnina: I. sedeži 50 vin. II. 40 in 20 vin, udje plačajo polovico. K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Vabilo. Kat. slov. pevsko in izobraževalno društvo „Peca“ v Možici je preložilo svoj letni občni zbor na nedeljo, dne 10. oktobra, ob 3. uri popoldne v svojih prostorih pri Sagmajstru. Spored: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Volitev odbora. 4. Govor. 5. Slučajnosti. K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Vabilo na III. letni občni zbor v Kotljah, ki se bode vršil dne 27. sept. 1909 v Kotljah v gostilni g. A. Lužnika, in sicer takoj po maši. Maša bode ob 9. uri. Vabljeni so vsi, ki se zanimajo za delovanje društva in bi hoteli na novo pristopiti. Društvo bi lahko razširilo svoj delokrog v celo okrožje vzhodno od Prevalj (kajti tam še ni nobenega društva), ako bi imelo dovolj delavnih članov in zaslonbe v odtonih krajih. Za člane društva pa je obisk občnega zbora itak obvezen. Odbor.

Rojaki, spominjajte se podljubeljskega „Delavskega doma“.

Politične vesti.

Koroški deželni zbor.

V torek, dne 21. t. m., se je sešel zopet deželni zbor koroški. Ob 9. uri so imeli poslanci pri sv. Duhu božjo službo, ob 10. uri so se zbrali v deželnem dvorcu. Deželni predsednik baron Hein naznani, da je imenovan presvetli cesar za deželnega glavarja dr. Leopolda barona Aichelburg-Labia, za njegovega namestnika pa celovškega župana viteza pl. Metnitza.

Deželni glavar pozdravi navzoče poslance in pričakuje od njih „skupnega dela“. Odkar je začel delovati deželni zbor, se je povzdignilo v deželi obrtništvo, trgovina in živinoreja in zlasti se je razširilo šolstvo. Število ljudskih šol na pr. je narastlo od 318 na 370, učnih moči od 373 na 995. V deželi je 12 meščanskih šol (slovenske seveda nobene. Ured.) z 51 učnimi močmi. Končno pozove poslance, da zakličejo presvitlemu vladarju trikratni — „hoch!“

Deželni predsednik baron Hein zagotavlja poslancem tudi vnaprej svojo podporo.

Poslanca Ellersdorfer in Grafenauer vložita predlog za podporo po uimi prizadetim kmetom v velikovškem okraju iz deželnih in državnih sredstev. Poslanec Pierl in tovariši vložijo predlog zaradi slovanskih napisov v brzovlakih na progi Praga-Celovec-Trst. Posl. Walcher se pritožuje, da se zbornični zapisniki dobijo vedno prepozno in želi, da bi se oddajal tisk zapisnikov javno in potem razglaš. Posl. Winkler izjavi, da so oddali delo tvrdki Kleinmayr, ker je bila najcenejša. Posl. Grafenauer želi, da v očigled zanimanja za politično življenje med ljudstvom deželni odbor povpraša, ali ne bi občine bile voljne nabirati naročnike na zbornične zapisnike; s tem bi se precejšnjim stroškom za zapisnike vsaj nekoliko odpomoglo. Posl. Winkler izjavi, da se bo deželni odbor oziral na to željo. Protest slovenske stranke proti izvolitvi dr. Metnitza je zbornica hitro in prav lahkomisljeno rešila. Poročevalec dr. Jožef Lemisch je izjavil, da je bilo s štampiljo dr. Metnitza pri ožji volitvi izpolnjenih samo 10 (!?) glasovnic. Drugih vzrokov, ki so navedeni v protestu, deželna vlada zbornici menda ni naznanila. Pri tej priložnosti očita poslanec Grafenauer nemškonalnacionalni stranki, s kakimi grdimi letaki da je agitirala po Celovcu proti njemu. Onečaščali so njegovo osebo, dasi ga iz deželnega zbora vendar poznajo drugače. Sicer pa želi, da bi se bil g. posl. Metnitz prikazal ljudem na več zborovanjih; ko bi bil to storil, bi Metnitz ne bil izvoljen. „Sicer pa krivda hudega volilnega boja,“ nadaljuje govornik, „ni na moji in ne na mojega protikandidata osebi, ampak na famoznem volilnem redu. Če pogledamo volilni red pri luči, ga ne moremo imenovati deželni volilni red za Koroško. V tem okraju (1. volilni okraj v splošni skupini) je 80% kmetkega prebivalstva. Zakaj ste zmetali mesto in deželo skupaj? Namen je prozoren, pa ne časten. Za deželno glavno mesto ni častno, da nima zase mandata, ampak se je privesilo kmečkim okrajem. Dokler bo ta volilni red, bodo vedno prepri. V tem volilnem boju je nasprotni stranki pripomoglo do zmage slabo vreme.“

Poslanci storijo nato obljubo v roke deželnega glavarja. Ko slišijo nemški poslanci, da stori Grafenauer obljubo slovenski, kličejo: Čujte! čujte!

V sredo, 22. t. m. Posl. Grössbauer vložil predlog za ustanovitev kmetijske šole v Št. Andražu. K predlogu deželnega odbora o izvolitvi odsekov se oglašil posl. Walcher in izvaja: § 51 poslovnik določuje, kateri odseki in koliko odsekovih članov da je treba izvoliti, ne pove pa, da bi morali biti v odsekih vse stranke. Pred 6 leti so našo stranko izključili. Tega ne razumem. Ki smo vajeni dela, kakor ga zahtevajo naši volilci. Če sem pa prav poučen, hoče stranka večine tudi sedaj nastopiti staro pot. Taki večini, kakor je tu, bi se vendar ne bilo treba bati malenkostne opozicije 4, če vštajem socialnega demokrata, 5 mož. Očitajte nam naše postopanje pri volitvah. Če smo storili morda kake napake, ste jih tudi Vi. Povejte mi le eno osebo na Koroškem, ki je bila označena kot izrodek hudobije, kakor ste storili z mojo osebo. Sicer ste v taki večini, da vendar vse neljube Vam naše predloge zadržite. Vzglede bi moral biti v vprašanju volitev v odseke državni zbor, kjer nobene stranke ne izključujejo. Govornik dokaže, da hoče biti koroški deželni zbor izjema, ker po vseh drugih kronovinah so manjšine v odsekih. Tako počenjanje koroške svobodomiselnosti in napredne stranke ni svobodno in ni napredno. Če manjšine ne sprejmejo v odseke, potem se naj nikar ne pritožujejo, če bo manjšina potem v zbornici izražala vse svoje želje in zahteve. Govornik noče pro-

siti, da sprejmejo manjšino v odseke, ampak to zahteva na podlagi obstoječih postav. Posl. Artur Lemisch poda čudno izjavo, da hočejo Walcherja izključiti iz odsekov, ker je pri volitvah agitiral in je pravi tip agitatorjev „klerikalne stranke“. Posl. Grafenauer mu odgovarja, da so nemški nacionalni bili tisti, ki so s čudnimi sredstvi proti nam agitirali. (Pozabil je povedati, da so nas nacionalci napadali ne samo s psovki, ampak celo dejanski, kakor barabe. Ured.) Govornik vpraša, kake so nedostojnosti od strani Slovencev? Jih ni. Da poudarjamo Slovenci narodno stališče, je naravno, krščanskim socialcem tega seveda ni treba, ker so Nemci. Ali je to za nas nedostojno? Govornik se je tudi proti političnim nasprotnikom obnašal vedno dostojno, nacionalci pa ne proti njemu. Spominja le na celovške letake proti njemu. Izjavi tudi, da ne verjame, da bi bilo samo 10 glasovnic z Metnitzovo štampiljo, zakaj hočejo torej njega izključiti iz odsekov? 12 let je mirno čakal, in lahko bi v odsekih dobro in vestno deloval, če ga izvolijo, če ne, bo izvajal posledice. Če hočejo imeti mirno zborovanje, ga naj izvolijo. Govornik konča: Več nego 12 let tudi Job ni čakal. Jaz pa nisem Job, ampak Franc. Posl. Angerer (vsemnec) je prav zadovoljen, da manjšino izključijo, ker je posl. Krampl označil lani večino kot kmetom sovražno stranko. (Seveda, saj ni hotela ven z volilno reformo na korist kmetov, kakor bi zahtevala pravica. Ured.) Posl. Walcher prav srečno zavrne Lemischa in Angererja. Oglasi se tudi posl. Metnitz, ki pravi, da konstatira sledeče: „1. Nikogar nisem prosil, da mi da svoj glas, 2. nobene glasovnice nisem izpolnil, 3. nobenega letaka nisem odposlal, 4. nikjer nisem govoril čez protikandidata.“ Potem se malo pohuduje čez „Mir“, ker mu je žilce pretipal. Posl. Grafenauer mu odgovarja, da se ni bavil ne prejšnji, ne ta dan z Metnitzovo osebo kot tako, in ni on vzrok, če se je imenovalo Metnitzovo ime, ampak stvar sama. Tudi ni trdil, da je Metnitz sam izpolnoval glasovnice. Pribije le, da na dan volitve v Celovcu ni dobil voznika h kolo dvoru (ker so bili vsi v agitacijski službi za Metnitza, ured.), in da se ni posluževal nobenih nedostojnih volilnih sredstev. Zato zahteva tudi, da se ga vzame v kak odsek, ki je pomemben. Če nacionalci mislijo, da ni zmožen, jim bo že pokazal, kako da je zmožen.

Posl. Hönlinger izjavi, da hočejo poslanca Grafenauerja zopet izključiti iz odsekov zaradi govora o koroških šolah v državnem zboru. (Na to prefamozno in preznačilno izjavo še pridemo. Ured.) V finančni odsek so nato izvolili med drugimi tudi poslanca Krampla (kršč. soc.) in Eichha (soc. dem.), v stavbeni odsek poslanca Ellersdorferja. Posl. Krampl izjavi, da ne sprejme izvolitve, ali naj sprejmejo vse člane opozicije v odseke, ali pa nobenega. Poslanec baron Franc Aichelburg-Labia izjavi, da postavno ne more odložiti mandata. Člani šolskega odseka se naj izvolijo na predlog poslanca Waldnerja drugi dan.

Književnost in umetnost.

Jak. Štoka: Moč uniforme, burka s petjem v treh dejanjih. Str. 105. Cena 80 vin. Glasbeni del od H. O. Vogriča. Komis. zaloga slovenske knjigarne, Josip Gorenjec, Trst.

Zal in Rudabeh. Preložil iz perziščine dr. Karol Glaser. Ponatis iz „Straže“. Cena 40 vinarjev. Maribor 1909. V samozaložbi. Tisk tiskarne sv. Cirila in Metoda.

Moški zbori. Uglasbil Vinko Vodopivec. Založila „Katoliška bukvarna“ v Ljubljani. Cena partituri K 1'60 vin. V tej zbirki, ki je ravno kar izšla v založbi „Katoliške bukvarne“, nam podaja g. skladatelj šest moških in en ženski zbor. Med moškimi zbori sta zastopana dve krepki koračnici: „Bratom orlom“ in „Bratje v kolo“, dva mirna zbora z baritonskim samospevom: „Z vencem tem ovenčam Slavo“ in „V mraku“, ljubkonežni zbor (oziroma četverospjev) „Sijaj, sijaj lunica“ in šaljivi moški zbor z basovskem samospevom „Lepi Jurij“. Ženski zbor pa je zložen na Gregorčičevo pesem „Pogled v nedolžno oko“. Vse te skladbe so prikupljive in čedne. Harmonizacija je vseskozi preprosta in korektna. Zbori bodo gotovo z veseljem sprejeti, kjerkoli se bodo izvajali. Posebno dobro bodo učinkovali zbori številka 3., 4., 5. in 7. Trio pri koračnici, posvečeni „Bratom orlom“ je naravnost mojstrski.

Priporočujemo našim družinam
Kolinsko cikorijo.

Kaj je novega po svetu.

Kam vodi narodni radikalizem. Mariborska „Straža“ piše: „Die Internationalen sind mir lieber als Ihr.“ Te besede je zaklical voditelj narodne stranke dr. Kukovec v deželni zbornici svojim slovenskim, na narodnem programu izvoljenim tovarišem, ki so mu očitali, da je dal svojo interpelacijo podpisati od nemških socijev. — Dr. Kukovec je vodja iste narodne stranke, s koje pomočjo je prešla slovenska posojilnica v nemškutarske roke. — K obletnici 20. septembra lanskega leta, ko so začeli Slovenci bojkotirati Nemce, je prodal dr. Oražen v Ljubljani slovensko pivovarno Nemcu; ob letu je pa položil na grob slovenskih mučencikov venec z narodnimi trakovi. Dr. Tavčar je pisal k tej žalostni obletnici v imenu nekega odbora v „Slov. Narod“: „Iz hladnih grobov in temnih ječ vam doni opomin na one prežalostne dni, ko je pred letom močila ulice ljubljanskega mesta slovenska kri.“ Tisti narodni Tavčar pa se je zvezal z Nemci proti slovenskim bratom. Vso krivdo za krvoprelitje 20. septembra l. l. so hoteli liberalci navaliti na deželnega predsednika kranjskega, barona Schwarzza. Brez dvoma je odgovoren v tem oziru tudi ta mož, a dognano je sedaj, da je poklical vojake na ulico — slovenski župan Hribar. Mi se načeloma do najnovejšega časa nikdar nismo hoteli spuščati v prepire kranjskih bratov. Sedaj pa, ko so začeli ti čudni „narodni“ liberalci siliti tudi na Koroško, da bi nas razdvojili, jih bomo morali našim ljudem že pokazati v pravi luči in jim odvzeti dozdevno narodno gloriolo okolu njihovih glav. Pomoči nismo dobili od njih nobene. Edina njihova pomoč je ta, da delajo pri nas na razpor, da bi uničili našo slovensko katoliško stranko in ž njo koroške Slovence. Ali je to tudi sad zveze z Nemci? Narodno kričati in protinarodno delati je pečat slovenskih liberalnih strank.

Za otroke in odrasle.

Prve avtoritete, domače in tuje, priporočajo otročjo moko „Kufeke“ kot najboljšo hrano zoper bruhanje, drisko, črevesne katarje itd.

Slovenska gimnazija v Celju. Letos je bilo vsprejetih v prvi razred slovenske gimnazije 63 učencev, za nemško pripravnico celih sedem.

Kolera v Peterburgu. Leto je minilo, odkar je začela razsajati v Peterburgu kolera. Vseh skupaj je obolelo 14.835 ljudi, umrlo pa 5769.

Shod radikalnih dijakov v Ljubljani je doživel fiasko.

Prvo jugoslovansko dirko priredi tržaško kolesarsko društvo „Balkan“ v nedeljo, dne 26. t. m., ob progi Ljubljana-Opčina. Udeležijo se je tudi hrvaški dirkači.

Slovensko učiteljske v Kopru bo le premeščeno v Gorico, v kljub protestom in ponesrečenim demonstracijam Lahov v Gorici.

Z Velehrada na Moravskem se nam piše: Pred nekaj dnevi je obiskal zgodovinski Velehrad visok gost iz Rusije, profesor in pisatelj J. S. Palmov iz Petrograda. Pri pregledovanju cerkve in njenih zgodovinskih spominkov se je pohvalno spominjal velike velegrajske slavnosti l. 1883, na kateri se je spoznal dalekosežni pomen Velehrada za celo slovanstvo. Pohvalno se je izrekel o novi knjigi „Pamätnosti Velehradu“ izpod peresa znamenitega pospeševalca ciril-metodijske misli J. Vychodila in je z velikim navdušenjem in gorečnostjo za ciril-metodijsko misel zapustil Velehrad.

Za „Delavski dom“ v Podljubelju so došli do 12. kimavca t. l. na naslov „S. K. S. Z. za Koroško“ sledeči darovi: R. knez Windisch-Grätz, Bled K. 4.— Jožef Feguš, Cmurek 5. Št. Perko, Gorica 2. Jožef Kukačka, Kazaze 1. Neimenovan v Celovcu 10. S priporočilom za nadaljnjo naklonjenost izreka prisrčno zahvalo za izkazane darove P. V., „Zvezin“ blagajnik.

Za „Narodno šolo“ v Št. Jakobu v Rožu so darovali:

Iz nabiralnika pri Korajmanu v Št. Jakobu 10 kron; posojilnica v Radovljici 50; zbirka ob zborovanju „Gorotana“ pri Rutarju 5; leški rodoljubi po gosp. učitelju Šemerl 20; iz Škocijana v Podjuni 6.60; zbrana mala družba pri rev. Šusteršiču v Jollietu povodom odhoda č. g. J. Trunk iz Amerike 80; Iz nabiralnika pri Hribniku v Srejah 10 kron. Skupaj 181 kron 60 vin.

Najiskrenejše se zahvaljuje vsem darovalcem

Matej Ražun, župnik.

Listnica uredništva.

J. S. v H. Poročilo preveč zastarelo, drugič poročajte takoj. Bog!

T. S. v P. Imate dobro pero. Oglasite se še s kratkimi novicami. Veseli nas, da se nahaja v takem nemškutarskem in v vsakem oziru nazadnjaškem kraju tak zaveden mladenič. Bog Vas živi!

Loterijske številke 18. kimavca 1909:

Gradec 9 90 29 64 73
Dunaj 25 1 51 62 32

Tržne cene v Celovcu

16. kimavca 1909 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg		80 litrov (biren)	
	od	do	K	v
	K	v	K	v
Pšenica	—	—	26	—
Rž	19	50	20	—
Ječmen	—	—	—	—
Ajda	—	—	22	8
Oves	15	50	16	—
Proso	—	—	—	—
Pšeno	—	—	81	74
Turšica	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—
Fizola rdeča	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	5	33
Deteljno seme	—	—	—	—
Seno, sladko	—	—	—	—
„ kislo	6	20	10	—
Slama	6	—	8	—
Zelnate glave po 100 kosov	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	26
Smetana, 1	—	60	1	20
Maslo (goveje) 1 kg	2	60	2	80
Surovo maslo (putar), 1	2	60	3	20
Slanina (špeh), povoj., 1	2	20	2	40
„ surova, 1	1	60	1	70
Svinjska mast 1	1	70	1	80
Jajca, 1 par	—	16	—	18
Piščeta, 1	2	—	2	60
Race	—	—	—	—
Kopuni, 1	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	30
30 „ „ mehka, 1	2	70	2	90

Živina	Počrez	100 kilogramov		Prigalno	Prodalo	
		žive vage				zaklana
		od	do			
v kronah						
Konji	—	—	—	—	—	
Biki	—	—	—	—	—	
Voli, pitani	460	462	80	166	18 12	
„ za vožnjo	320	400	—	—	36 14	
Junci	160	284	68	—	12 8	
Krave	160	284	60	—	79 28	
Telice	—	—	—	—	3 1	
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	
Praseta, plemena	15	60	—	—	192 114	
Ovce	20	—	—	—	6 6	

„Mir“ je edino glasilo koroških Slovencev!

Lovske puške

vseh sestav, priznано delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba

Peter Wernig,družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško.
Ceniki brezplačno in poštnine prosto.**Pozor! Slovensko podjetje! Pozor!**

Slavnemu občinstvu se
priporoča dne 11. febr.
1909 na novo otvorjena
velika manufakturna
trgovina

Franc Souvan sin

v stari Souvanovi hiši
na Mesnem trgu št. 22
v Ljubljani

Prijatelji, prepričajte se,

da vsakdo prihrani mnogo denarja, kdor oskrbi svoj nakup raznega tkalskega blaga naravnost pri izdelovalcu-veščaku, ker le ta more vsestransko najboljše postreči.

CEFIRI

kanafase, oksforde, šipkovine in vsakovrstne tkanine lastnega izdelka priporoča po najnižjih cenah izborna češka krščanska tvrdka

Vzorci zastoj

JOŽEF SUCHANEK,

Prva mehanična in ročna tkalnica ter razpošiljalni zavod izbornih tkanin v Novem Hradku pri Novem Mestu na Metuji, Češko.

Največja trgovina te stroke v Celovcu.

Modnega in manufakturnega, tu-in inozemskega blaga, vedno najnovejši izbor.

Zaloga je stalno v vrednosti 1/4 milijona kron.

Za prodanje na debelo oddajam blago trgovcem po tovarniških cenah.

Zaradi posebno velikega nakupa zimskega blaga bodem letos po zelo nizkih cenah prodajal, t. j. brez konkurence, ker se je tudi cena pri blagu znatno znižala.

Imam za ženin in neveste zmerom veliko zalogo in najlepše blago na razpolaganje.

Vsi uslužbenci govorijo slovenski.

Anton Renko, lastnik trgovine,

Celovec, vogel Kramarjeve ulice in Novi trg.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

kmečki kreditni zavod za Celovško okolico

Pavličeva ulica šte. 7

4 1/2 %

uraduje

ob četrkih od 1/2 10. do 12. ure in od 1/2 2. do 3. ure,
ob sobotah od 10. do 12. ure.

4 1/2 %

Društvo jamči za popolno varnost vlog s premoženjem vseh udov.

Vzgojišče za deklice

(Internat)

čč. šolskih sester v „Národní šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda

v Velikovcu

se priporoča p. n. slovenskim staršem.

V hiši je štirirazredna ljudska šola; ozira se posebno na pouk v ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se začne dne 4. novembra t. l.

Plačila 24 kron mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Velikovcu na Koroškem.

Janez Goleš v Celovcu

Paradeisergasse šte. 20.

podobarska in pozlatarska delavnica za cerkvena dela

se vladno priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v izdelovanje, prenovljenje in pozlačenje oltarjev, prižnic, božjih grobov, okvirjev, svetih podob in tabernakljev po predpisu.

Za fino in trajno delo prevzame popolno jamstvo.

Kos vsaki konkurenci.

Priznано najcenejša slovenska tvrdka na Koroškem.

Tovarna glinastih izdelkov F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

ponudi vsako poljubno množino

zarezanih strešnikov (Strangfalzziegel) sistem Marzola, zidarske opeke, peči itd.

Na zahtevo pošljemo takoj vzorce in ponudbo.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 3.000.000.

Rezervni fond K 300.000.

Denarne vloge obrestujemo po 4 1/2 % od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta šte. 27.

Zamenjuje in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovenje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavoije.

Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu in Sarajevu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno vplač. po K 8.— za kom. Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanj na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.